

Kærandi:

Vilborg Halldís Ísaksdóttir.

Kærðu:

Fréttablaðið og DV.

Kæruefni:

Kærandi er föðursystir Lilju Bjarkar Alferðsdóttur, sem lést vegna ofneyslu fíkniefna hinn 5. desember 2006. Kæran er dagsett í Osló 19. janúar 2007. Aðspurð segir Vilborg að kæran sé lögð fram með vitund og vilja foreldra Lilju Bjarkar. Kærandi kærir annars vegar Fréttablaðið fyrir umfjöllun um andlátíð í blaðinu 9. desember 2006, en hins vegar DV fyrir að hafa falast eftir viðtali við foreldra Lilju Bjarkar hinn 11. desember 2006 um dóttur sína og andlát hennar. Kærandi telur hvoru tveggja varða við 3. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands.

Málsmeðferð:

Eins og fyrr segir er málið kært með bréfi til siðanefndar dagsettu 19. janúar 2007. Bréfinu fylgir ljósrit af umfjöllun Fréttablaðsins frá 9. desember 2006. Andmæli Jóhönnu S. Sigþórsdóttur, blaðamanns á Fréttablaðinu bárust siðanefnd hinn 26. febrúar 2007 og andmæli Karenar D. Kjartansdóttur, blaðamanns á DV hinn 10. mars 2007. Siðanefnd fjallaði um kærana á fundum sínum 29. janúar, 19. febrúar 2007 og 12. mars 2007.

Málavextir:

Í kæru segir m.a.: „Þann 5. desember síðastliðinn lést ung frænka mín, Lilja Björk Alfreðsdóttir vegna ofneyslu fíkniefna. Hún lést á gististað fyrir austan fjall, og var fjallað um andlát hennar í Morgunblaðinu og í Fréttablaðinu. Ég get sætt mig við að íslenskir fjölmiðlar sýni máli þessu athygli. Atburðir sem þetta eiga sér sem betur fer ekki oft stað á Íslandi. Ég get hins vegar ekki sætt mig við meðferð fjölmiðlanna á þessu á máli. Það á sérstaklega við um umfjöllun Fréttablaðsins á þessu máli 9. desember. Ég tel umfjöllun blaðsins brot á 3. grein Siðareglna Blaðamannafélags Íslands.“

Kærandi fjallar nánar um hvað hún telur ámælisvert í fréttáflutningi Fréttablaðsins og segir: „Fréttin er efst á forsíðu blaðsins undir fyrirsögninni „Ung kona lést vegna ofneyslu fíkniefna“. Í fréttinni vitnar blaðamaður í krufningaskýrslu, 4 dögum eftir andlát stúlkunnar, án þess að kanna hvort aðstandendur hafi fengið niðurstöður skýrslunnar. Svo var ekki í þessu tilfalli. Það er auðvitað ekki ábyrgð blaðamanna að opinberir starfsmenn leka upplýsingum úr krufningaskýrslum í fjölmiðla áður en aðstandendur látins fólks hafa fengið þær. En það hlýtur að vera siðferðisleg skylda blaðamanna að kanna hvort aðstandendur hafi fengið sömu upplýsingar svo stuttu eftir andlátíð.“ Síðar í kærinni segir: „Í sömu frétt stendur orðrétt: „Var ljóst að sjö til átta klukkustundir höfðu liðið frá því að hún lést því á hana voru komnir líkblettir“. Upplýsingar sem þetta eiga ekkert erindi í fjölmiðla og eru til þess eins fallnar að særa aðstandendur“.

Kærandi segir síðan frá því að Karen D. Kjartansdóttir frá DV hafi hinn 11. desember 2006 falast eftir viðtali við foreldra Lilju Bjarkar um dóttur sína og ótímabært andlát hennar, sem þau hafi afþakkað. „Þetta er smekklaus og miskunnarlaus blaðamennska sem á ekki að eiga sér stað í þjóðfélagi sem kallar sig siðmenntað. Þetta er að mínu mati einnig brot á 3. gr. Siðareglanna,“ segir í kærinni.

K.A.
S.S.
B.S.
H.G.
S.N.

Í andmælum Jóhönnu S. Sigþórsdóttur segir að það hafi hvorki verið ætlan né ásetningur blaðamanns að særa aðstandendur ungu konunnar sem lést með svo sviplegum hætti. Umfjöllun þessi hafi komið í kjölfar fleiri fréttu um ótímabær dauðsföll fólks, oft ungs, af völdum fíkniefna. Tilgangur fréttarinnar hafi verið að „koma þeim skilaboðum til ungmenna sem væru að hugleiða að prófa eiturlyf, ef til vill í fyrsta sinn, að afleiðingamar gætu orðið hræðilegar, eins og dæmin sönnuðu.“ Ranglega sé fullyrt í kæru að í fréttinni sé vísað til krufningaskýrslu, „enda sér þess hvergi stað í fréttinni, heldur var einungis greint frá upplýsingum frá lögreglu, svo sem venja er í efnisöflun sem þessari. Það hefði verið langsótt að hafa samband við aðstandendur til að grennslast fyrir um krufningaskýrslu sem hvergi kom við sögu og var hvergi nefnd á nafn. Það er torskilið hvers vegna kærandi kærir blaðamann Fréttablaðsins fyrir að hafa ekki haft samband við aðstandendur en kærir svo annan blaðamann ... fyrir að hafa samband við aðstandendur, að því er ráða má af kærubréfinu.“ Segir í andmælum Jóhönnu að hin kærða frétt hafi greint frá hörmulegum atburði, sem vonandi gæti orðið einhverjum víti til varnaðar, en jafnframt hafi verið varast á allan hátt að persónugera atburðinn sem lýst var.

Í andmælum Karenar D. Kjartansdóttur kemur fram að hún hafi haft samband við foreldra Lilju Bjarkar við eðlilega fréttuöflun um dauða ungrar stúlku sem látist hafi eftir að hafa fengið hjartastopp eftir eiturlyfjaneyslu. Aðstandendur hafi ekki viljað tjá sig um málið og hafi sú afstaða þeirra verið virt. Ekki hafi verið ásetningur um að særa nokkra manneskju.

Umfjöllun:

Umfjöllun um harmleik eins og þess sem lýst er í Fréttablaðinu 9. desember 2006 er ávallt vandmeðfarin. Slík umfjöllun hefur að sjálfsögðu fréttagildi og gæti einnig haft varnaráhrif. Taka má undir með kæranda að umfjöllun Fréttablaðsins um „líkbletti“ í þessu sambandi hafi verið óþörf. Hins vegar fær siðanefnd ekki séð að umfjöllunin í heild sinni hafi verið óeðlileg eða stangist á við 3. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands. Sama á við um viðtalsbeiðni DV við foreldra hinnar látnu stúlku af sama tilefni.

Úrskurður:

Fréttablaðið og DV teljast ekki hafa brotið gegn 3. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands.

Brynhildur Ólafsdóttir

Kristinn Hallgrímsson

Hjörtur Gíslason

Salvör Nordal

Sigurveig Jónsdóttir